

28 Şubat'ın özellikleri

28 Şubat'ın yargılama süreci, dönemin

Genelkurmay İkinci Başkanı Çevik Bir dahil 28 emekli askerın gözaltına alınmasıyla başladı. Ankara Özel Yetkili Başsavcivekili Hüseyin Görüşen, haklarında gözaltı kararı bulunan 3 kişinin yurtdışında oldukları için gözaltı sayısının 28 olduğunu açıkladı.

Çevik Bir'le birlikte gözaltına alınan diğer emekli subaylara bakıldığında, ilk dalganın Batı Çalışma Grubu'yla ilgili olduğu anlaşılıyor. Gözaltına alınanların ortak özelliği, Batı Çalışma Grubu'nda görev almış olmaları.

Daha önce başlatılan ve davaya dönüşen soruşturmalarda görüldüğü gibi 28 Şubat soruşturmasının genişleyerek devam edeceğini tahmin etmek zor değil.

Darbeleri araştırma komisyonu

Yargıda devam eden dava ve soruşturmalara paralel olarak TBMM'de demokrasiye müdahale niteliğindeki bütün girişimleri araştırmak üzere bir komisyon kurulması, bu sürecin arkasında güçlü bir parlamento desteğinin bulunduğunu gösteriyor. İktidar ve muhalefet partilerinin önerileri birleştirilerek kurulan komisyonun adı çok geniş kapsamlı bir araştırma yapılacağına da işaret ediyor:

“Demokrasiye Müdahale Eden Tüm Darbe ve Muhtıralar ile Demokrasiyi İşlevsiz Kılan Diđer Bütün Girişimler ve Süreçlerin Tüm Boyutlarıyla Araştırılması Komisyonu.”

Adından anlaşılacağı gibi dört partinin desteğıyle 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 27 Nisan araştırılacak.

Komisyonun, dört partinin desteğıyle ve görev alanı geniş tutularak oluşturulması, Türkiye'de demokrasinin bir daha kesintiye uğramaması konusunda siyasal bir uzlaşma ve kararlılığın ifadesi olarak okunmalıdır.

RP'siz hükümet arayışı

28 Şubat sürecini anlamak için 1995 seçimlerine bakmak gerekir. Bu seçimlerden Refah Partisi (RP) yüzde 21.38 oy ve 158 milletvekiliyle birinci; ANAP yüzde 19.65 oy 132 milletvekiliyle, DYP yüzde 19.18 oy ve 135 milletvekiliyle, DSP yüzde 14.64 oy ve 76 milletvekiliyle, CHP yüzde 10.70 oy ve 49 milletvekiliyle çıktılar. İlk üç partinin oy oranları ve milletvekili sayıları birbirine çok yakındı.

Bu tablo içinde RP'siz hükümet arayışının öne çıkması, Erbakan Hoca'ya karşı mesafeli duruşun ilk işaretiydi. Nitekim, DSP'nin dışarıdan desteğıyle ANAP-DYP koalisyonunun (ANAYOL) kurulması da bu duruşun sonucudur. Ancak ANAYOL yürümeyince, RP ile ANAP ve DYP arasında görüşmeler başlamış ve sonuçta REFAHYOL kurulmuştu.

İran kaygısı

28 Şubat'a giden yolda temel faktörlerden birinin Türkiye'nin, İran'a benzer bir sürece girebileceğine ilişkin kaygılar bulunduğunu söyleyebiliriz.

Bu kaygı, dönemin Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı tarafından seçim sonrası 29 Ekim resepsiyonunda dile getirilmiş ve basına yansımıştı.

Refahyol hükümeti ve dönemin Başbakanı Necmettin Erbakan'ın söylem ve uygulamaları, hep bu gözle değerlendiriliyordu.

28 Şubat'ın farkı

“28 Şubat” denilince yanına bir “süreç” sözcüğü de konuluyor. Bunun nedeni 28 Şubat'ın 12 Eylül gibi idareye açıktan el koymak biçiminde değil, hükümet değişikliğinin bir süreç sonunda sağlanması yöntemiyle yürümüş olmasıdır.

28 Şubat'ın anayasal kurumlar zemininde yürütülmüş olması, onu diğer müdahalelerden ayıran temel özelliğini oluşturuyor. 28 Şubat kararlarının Millî Güvenlik Kurulu'nda (MGK) alınmış olması, hükümetin bu kararlardan sonra 3,5 ay kadar görevine devam etmesi ve nihayet hükümet değişikliğinin DYP milletvekillerinin istifasıyla parlamentoda güvenoyu sayısının altına düşmesiyle gerçekleşmiş olması gibi...

Nitekim dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in de 28 Şubat'la ilgili eleştirilere, “Anayasa içinde yaşanan bir süreç” karşılığını vermesinin nedeni bu

özelliklerdir.

Ancak başlayan soruşturma ve dünkü gözaltılar, savcılığın 28 Şubat'ı böyle görmediğini ortaya koydu. Arama kararlarının 1996-1997 yılları arasında görev yapan hükümeti devirmeye teşebbüs ve faaliyetlerinin engellenmesi gerekçesine dayandırılması, 28 Şubat'ın bir darbe olarak nitelendirildiğini gösteriyor.